

Aan de gemeenteraad van
Hoogezand-Sappemeer,
Menterwolde en Slochteren

Datum
28 november 2017

Uw kenmerk

Uw brief van
23 oktober 2017

Bijlagen

Ons kenmerk

Contactpersoon
E.M.E. Jansema

Telefoon
0598-373884

Verzonden

5 DEC 2017

Onderwerp

Artikel 41 vragen inzake schade aan onze monumentale en
beeldbepalende panden in relatie tot de aardbevingsproblematiek.

Geachte raadsleden, geachte heer Haze,

Op 23 oktober 2017 hebben wij uw vragen conform artikel 41 over bovenvermeld onderwerp ontvangen. Wij begrijpen en delen uw zorg over het behoud en bescherming van ons cultureel waardevolle gebouwde erfgoed.

Onderstaand gaan wij per punt in op uw vragen. In uw brief wordt door u gesteld: "Als onze informatie juist is en dat willen wij graag door u bevestigd zien is de NAM de mogelijkheid geboden om een financiële afweging te maken van de herstelkosten op basis waarvan, met toestemming van de desbetreffende gemeente, het kan besluiten niet tot herstel over te gaan. Dit zou kunnen betekenen dat het betreffende monument kan/mag worden gesloopt". Daarna stelt u de volgende vragen (dikgedrukt gearceerd weergegeven). Ons antwoord is direct onder de vraag weergegeven.

1. Is de geschetste situatie m.b.t. het herstel door de NAM juist?

In het vastgestelde MeerJarenProgramma (MJP 2017-2021) en in het concept MJP 2018-2022 van de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) zijn afspraken vastgelegd over erfgoed. Onder erfgoed verstaan we rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten en karakteristieke panden. De provincie Groningen kent geen provinciale monumenten. In het MJP is vastgelegd dat monumenten te allen tijde en worden behouden en versterkt, zonder bovengrens. De afweging t.b.v. veiligheid van het pand is even belangrijk als de cultuurhistorische waarde ervan. Voor karakteristieke panden is thans geregeld dat een pand in principe versterkt wordt als de kosten van versterking tot 150 % van de herbouwwaarde van het pand bedragen. Zijn de kosten meer dan deze grens, dan kan gekozen worden voor sloop/nieuwbouw. Monumenten kunnen daarom in principe niet worden gesloopt. Karakteristieke panden kunnen nu helaas wel voor sloop in aanmerking komen indien versterken boven de 150 % van herbouwwaarde komt.

2. Indien dit het geval is bent u dan bereid toestemming te verlenen voor het niet herstellen respectievelijk sloop van het betreffende pand?

Voor monumenten is dit niet van toepassing. Voor karakteristieke panden zou dit wel het geval kunnen zijn in het hart van het bevingsgebied. In dat geval moet maatwerk geboden worden in overleg met de eigenaar van het pand. Wat wil de eigenaar zelf? Hoe hoog zijn de kosten in verhouding tot de herbouwwaarde en hoe hoog is de cultuurhistorische waarde van het betreffende pand? Dit moet per geval worden gewogen en beoordeeld. Als de gedragen conclusie is dat een pand niet gesloopt zou moeten worden dan heeft de gemeente de mogelijkheid uit de Erfgoedverordening om een pand aan te wijzen als

gemeentelijk monument. Dan is het pand per direct beschermd tegen sloop, en gelden de afspraken voor monumenten uit het MJP. Overigens hebben de HSSM gemeenten afgelopen zomer besloten in een tweede fase van het erfgoedinventarisatietraject gemeentelijke monumenten aan te wijzen, ter bescherming van waardevolle panden.

3. Bent u met ons van mening dat een financiële afweging van de herstelkosten niet in overeenstemming is met het behoud van cultureel erfgoed in het algemeen en dat herstel naar de oorspronkelijke staat ten allen tijde zal moeten plaatsvinden?

In het geval van monumenten: jazeker! Mede om deze reden hebben de drie HSSM colleges besloten in principe voor geheel Midden-Groningen (dus ook Slochteren en Menterwolde) gemeentelijke monumenten aan te wijzen. Ook karakteristieke panden zijn van groot belang voor behoud van de cultuurhistorie, wij pleiten daarom via het erfgoedkernteam bij de NCG en de rijksoverheden om deze panden beter te beschermen. Gezien de grote opgave in de gehele provincie en de gemoeide kosten blijft dit een lastige opgave.

4. Zo ja, welke maatregelen denkt u te nemen om e.e.a. te realiseren?

Zie punt 3. Verder hebben we samen met de andere overheden (12 bevingsgemeenten, provincie en rijk en de NCG) afspraken gemaakt over erfgoed in het Erfgoedprogramma. Dit programma is aan de raad in oktober 2017 aangeboden. Zie www.nationaalcoordinatorgroningen.nl onder erfgoed.

5. Welk gereedschap heeft de gemeente om e.e.a. te voorkomen?

De gemeenten kunnen sloopvergunningen weigeren indien hier zwaarwegende redenen voor zijn. Dit kan nu al via het geldende provinciale omgevingsplan. Medio 2018 wordt een nieuw facetbestemmingsplan Erfgoed gemaakt waarin de karakteristieke panden hun juridische borging krijgen. In het bestemmingsplan krijgen alle karakteristieke panden een sloopbescherming en kunnen voorwaarden worden gesteld over vervangende nieuwbouw mocht er wel gesloopt moeten worden.

6. Wat zijn de consequenties mocht het tot zo'n situatie komen?

Zie eerdere beantwoording.

7. Welk verhaalsrecht heeft de gemeente op de veroorzaker en zijn hier nu al afspraken over gemaakt?

Er zijn afspraken gemaakt in het MJP en in het Erfgoedprogramma. Hieraan dienen de NCG, Centrum Veilig Wonen (CVW) en de NAM zich te houden. De Algemene Wet Bestuursrecht is van toepassing.

8. Wat zijn de gevolgen voor onze monumentale en beeldbepalende panden inzake de ingestelde "crisis- en herstelwet" ?

In 2015 is de Chw (opnieuw) gewijzigd. Er is een categorie van gevallen toegevoegd waarop de Chw van rechtswege van toepassing is. Dit betreft categorie 13 in bijlage I bij de wet: 'herstel, preventie en leefbaarheidsmaatregelen ten behoeve van aardbevingengebied Groningen'. Indien het NCG een nieuw bestuursorgaan zou worden kan het in theorie lastiger zijn voor gemeenten om invloed te hebben op deze besluitvorming, omdat men een rechtstreeks betrokken belang moet hebben bij een besluit dat we eventueel willen aanvechten. Hoe dit uitpakt is op dit moment nog lastig te zeggen.

Op dit moment zijn monumenten beschermd vanuit de Erfgoedverordening. Het is verboden monumenten te beschadigen zonder vergunning van het bevoegd gezag. Dit verandert niet door de Crisis en Herstelwet. De bescherming van karakteristieke panden is geregeld in het bestemmingsplan met een sloopverbod.

9. Heeft u overeenstemming, gelijkwaardig beleid, met de andere gedupeerde gemeenten?

De afspraken over herstel en versterking zijn gemaakt met alle gemeenten in het bevinggebied, vastgelegd in het Erfgoedprogramma en zijn gelijk. De nieuwe gemeente Midden-Groningen heeft in vergelijking een vooruitstrevend erfgoedbeleid. In Hoogezand-Sappemeer hebben we 80 gemeentelijke monumenten en een subsidieregeling voor onderhoud en restauratie hiervan voor eigenaren. De HSSM colleges hebben zich al uitgesproken over het belang van voortzetting van dit beleid voor Midden-Groningen ter bescherming van het cultuur historische erfgoed. Concreet betekent dit het aanwijzen van gemeentelijke monumenten en nieuwe beleidsvoorstellen voor een subsidieregeling.

10. Is er contact met Provinciale Staten over dit probleem en zo ja, wat zijn de afspreken in deze?

Ja, er is een erfgoedteam overleg waarin ambtelijk vanuit Hoogezand-Sappemeer wordt meegedacht over het provinciaal erfgoedbeleid. Het vastgestelde erfgoedprogramma wordt verder uitgewerkt. Er wordt een erfgoedloket en een erfgoedteam in het leven gesteld om eigenaren van erfgoedpanden te ondersteunen en

begeleiden. De provincie heeft een subsidieregeling gemaakt voor monumenteneigenaren ten behoeve van financiering van achterstallig onderhoud aan monumenten. Een goed onderhouden monument is een sterk monument, is daarbij de gedachte.

11. Wie zit in de "driver seat" en wie heeft direct invloed op behoud van het Groninger Erfgoed?
Zie vraag 10.

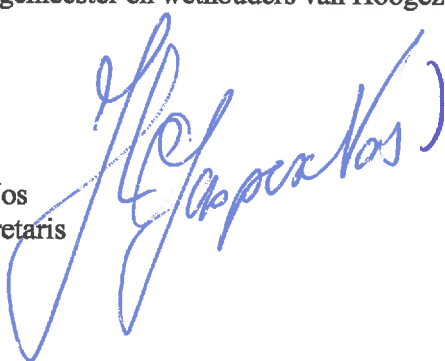
12. Zou u in uw beantwoording een duidelijk onderscheid willen maken in de landelijke, provinciale en gemeentelijke monumenten?
Wij hebben dit getracht te doen.

13. Ook zijn in onze gemeente eigenaren aangeschreven, dit betreft "beeldbepalende panden". Wilt u ons aangeven hoe wij dit moeten zien in relatie tot bovenstaande?
Dit klopt, de eerste stap van het behoud van het cultureel historisch waardevolle erfgoed in de gemeenten is het in kaart brengen ervan. In Menterwolde is in 2010 al een inventarisatie gedaan van 225 beeldbepalende, karakteristieke panden. In Slochteren waren circa 185 boerderijen al in beeld. In Hoogezand-Sappemeer hebben we 80 gemeentelijke monumenten. Afgelopen zomer zijn er in Slochteren op verzoek al 2 gemeentelijke monumenten aangewezen. Mede in het kader van harmonisatie van beleid hebben we aan adviesbureau Libau gevraagd voor Slochteren en Hoogezand-Sappemeer alle karakteristieke panden te inventariseren. Dit heeft geleid tot een lijst met 344 objecten voor Slochteren en 387 objecten in Hoogezand-Sappemeer. De eigenaar/bewoners van deze panden hebben een brief ontvangen waarin een en ander is toegelicht. In totaal hebben we nu in Midden-Groningen circa 1140 karakteristieke objecten, 82 gemeentelijke monumenten en 156 rijksmonumenten. Uit de lijst met karakteristieke panden zullen medio 2018 nog een reeks panden een upgrade krijgen tot gemeentelijke monument. Over dit traject wordt de raad natuurlijk op de hoogte gehouden.

We vertrouwen erop u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Hoogezand-Sappemeer,

J. Vos
secretaris

P.M.M. de Jonge
burgemeester

